

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет української філології, культури і мистецтва
Кафедра української літератури, компаративістики і гринченкознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Олександр ЖИЛЬЦОВ

« 02 » вересня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕКСТОЛОГІЧНИЙ ПРАКТИКУМ

для студентів

спеціальностей	029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа 035 Філологія
спеціалізації	035.01 Українська мова та література
рівня вищої освіти	другого (магістерського)
освітньої програми	035/029.00.01 Біографістика і текстологія

Київ — 2024

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
«Текстологічний практикум»	
Вид дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120
Курс	2
Семестр	3
Кількість змістових модулів з розподілом:	
Обсяг кредитів	4
Обсяг годин, зокрема:	120
Аудиторні	32
Модульний контроль	8
Семестровий контроль	–
Самостійна робота	80
Форма семестрового контролю	залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: сформувати в студентів систему знань про принципи текстологічного аналізу та навичок їх практичного застосування.

Завдання: розвинути компетентності (ЗК 2–5, ФК 2, 5–13), зокрема:

ЗК-2 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-3 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-4 Здатність мотивувати людей, рухатись до спільної мети, працювати в команді та автономно.

ЗК-5 Здатність оцінювати та забезпечувати якість проведення досліджень, бути критичним і самокритичним.

ФК-2 Здатність застосовувати технології та процедури аналітико-синтетичного опрацювання наукової інформації.

ФК-5 Здатність використовувати у фаховій діяльності поглиблені знання з текстології.

ФК-6 Здатність орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК-7 Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку українського і світового літературознавства.

ФК-8 Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення текстології.

ФК-9 Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування біографічного, мовного, мовленнєвого і літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК-10 Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі досліджень.

ФК-11 Здатність інтерпретувати інформаційні та філологічні явища і процеси та формувати професійну світоглядну позицію.

ФК-12 Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок, здатність планувати і проводити наукові

дослідження, передусім у царині текстології, презентувати їх результати професійній спільноті, захищати інтелектуальну власність на результати досліджень та інновацій.
ФК-13 Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ЗМІСТОВИМ МОДУЛЕМ ДИСЦИПЛІНИ

Після опанування дисципліни студент має досягнути таких програмних результатів навчання (РН-2–5, РН-8–14, РН-16–18, РН-21):

РН-2 Упевнено володіти державною мовою для реалізації письмової та усної комунікації та досягнення запланованого прагматичного результату, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; використовувати прикладні соціокомунікативні технології для ефективного спілкування на професійному, науковому і соціальному рівнях на засадах толерантності, діалогу і співробітництва; презентувати результати досліджень державною мовою.

РН-3 Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

РН-4 Володіти культурою мислення, вміти узагальнювати, аналізувати і синтезувати інформацію, зокрема наукову в діяльності, пов'язаній із її пошуком, накопиченням, зберіганням та використанням.

РН-5 Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в предметній області.

РН-8 Створювати та реалізовувати затребувані споживачами інформаційні продукти та послуги.

РН-9 Характеризувати, оцінювати і порівнювати теоретичні засади, історичні надбання і новітні досягнення біографістики і текстології.

РН-10 Збирати, систематизувати, інтерпретувати і науково аналізувати біографічний, мовний, мовленнєвий і літературний матеріал з урахуванням доцільних методологічних принципів, підходів і методів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

РН-11 Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

РН-12 Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з біографістики і текстології для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

РН-13 Планувати, організувати, здійснювати дослідження та/або інноваційні розробки, презентувати їх результати науковій спільноті в наукових публікаціях чи виступах на конференціях, круглих столах, семінарах тощо.

РН-14 Дотримуватися правил академічної доброчесності.

РН-16 Застосовувати прикладне програмне забезпечення для вирішення наукових завдань на основі поєднання інтелектуальних здібностей людини з функціональними можливостями інформаційних систем.

РН-17 Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

РН-18 Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних проблем у галузі текстології, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

РНУ-21 Здійснювати текстологічні дослідження на основі критики тексту, аналізу документів, інтерпретації фактів видавничої історії.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів, тем	Ус ьо го	Розподіл годин за видами робіт			
		Аудиторна			Само стійн а
		Сем інар и	Пра кти чні	Лаб ора тор ні	
Змістовий модуль 1. Репрезентація текстологічних реконструкцій					
Другий «Кобзар» – відтворення авторського задуму Тараса Шевченка 1847 року	14		2	2	10
«Доктор Серафікус» В. Домонтовича. Інші редакції та варіанти	14			4	10
Модульний контроль	2				
<i>Разом</i>	30		2	6	20
Змістовий модуль 2. Склад архіву письменника					
Архів письменника	14		2	2	10
Рукописні журнали дітям	7			2	5
Образ письменника і його рідних у документах	7			2	5
Модульний контроль	2				
<i>Разом</i>	30		2	6	20
Змістовий модуль 3. Текстологічний аналіз драматургічного твору					
Текстологічний аналіз п'єси О. Миколайчука-Низовця «Зніміть з небес офіціанта, або Навіщо нам торішній сніг»	28		2	6	20
Модульний контроль	2				
<i>Разом</i>	30		2	6	20
Змістовий модуль 4. Текстологія епістолярного діалогу					
Борис Грінченко — Марія Загірня	14		2	2	10
Борис Грінченко — Іван Франко	14			4	10
Модульний контроль	2				
<i>Разом</i>	30		2	6	20
<i>Усього</i>	120		8	24	80

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ТЕКСТОЛОГІЧНИХ РЕКОНСТРУКЦІЙ.

Тема 1. «Другий “Кобзар”» – відтворення авторського задуму Тараса Шевченка 1847 року

Передмова Т. Шевченка. Реконструкція переліку творів, які мали увійти до «Другого “Кобзаря”». Композиція збірки «Три літа» (авторська, хронологічна). Зіставний аналіз поем «Осика» і «Відьма».

Тема 2. «Доктор Серафікус» В. Домонтовича. Інші редакції та варіанти Мюнхенське видання 1947 року («Кінець першої частини»). Ю. Шевельов: «Невідомо, чи друга частина повісті була коли-небудь написана або навіть чи існував її задум». Історія публікації роману. Трансформація «технічної людини».

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 Склад архіву письменника

Тема 1. Архів письменника

Архів письменника як документальний літопис його життєвого і творчого шляху. Особовий архів письменника: принципи формування, архівної систематизації, основний склад документів. Архів Бориса Грінченка. Архів П. Г. Тичини.

Тема 2. Рукописні журнали дітям (Борис Грінченко)
Журнал «Квітка». Журнал «Зоря» (Насті до тата)

Тема 3. Образ письменника і його рідних у документах (на матеріалі особистих документів Бориса Грінченка)
Виписка з метричної книги, Паспорт Марії Грінченко, Посвідчення про місце мешкання, Свідоцтво учня тощо.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 Текстологічний аналіз драматургічного твору

Тема 1. Текстологічний аналіз п'єси О. Миколайчука-Низовця «Зніміть з небес офіціанта, або Навіщо нам торішній сніг»

Страйк ілюзій. Антологія сучасної української драматургії. Київ: Основи, 2004. С. 140–149
Алхімія часу: збірка драматургічних творів. Київ, 2019. С. 322–344.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4 Текстологія епістолярного діалогу

Тема 1. Борис Грінченко — Марія Загірня

Тема 2. Борис Грінченко — Іван Франко

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		к-ть одиниць	максимал ьна кількість балів	к-ть одиниць	максимал ьна кількість балів	к-ть одиниць	максимал ьна кількість балів	к-ть одиниць	максимал ьна кількість балів
Відвідування практичних занять	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Робота на практичному занятті	10	1	10	1	10	1	10	1	10
Відвідування лабораторних занять	1	3	3	3	3	3	3	3	3
Робота на лабораторному занятті	10	3	30	3	30	3	30	3	30
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
	<i>Разом</i>		74		74		74		74
Максимальна кількість балів: 296									
Розрахунок коефіцієнта: $296 : 100 = 2,96$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії їх оцінювання

Самостійна робота 1–4

Текстологічний аналіз збірки Б. Грінченка «Землякам»

ІР НБУВ. Ф. І. Од. зб. 33917. Збірка «Земляки» Д. Гордієнка.

1. Розшифруйте текст збірки.
2. Позначте всі зміни, які зробив автор (викреслення).
3. Проаналізуйте зміни на рівні структури.
4. Охарактеризуйте зміни на рівні змісту.
5. З'ясуйте історію тексту твору від його початкового варіанту до пізніших версій.
6. З'ясуйте(доведіть) авторство, час, місце і обставини створення тексту.

Вимоги до оформлення

Підготуйте презентацію та супровідний виступ. Окремим файлом подайте розшифрований текст.

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка роботи — $5 \cdot 4 = 20$ балів. Оцінюватимуться якість розшифрування тексту і позначення змін, зроблених автором (5 балів), аналіз змін на рівні структури (5 балів) і змісту (5 балів), аргументованість авторства (5 балів).

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль 1

Оберіть текст, що заслуговує на текстологічне опрацювання і нове прочитання, і підготуйте презентацію дослідницької пропозиції.

Критерії оцінювання

Максимальна оцінка — 25 балів. Оцінюватимуться продемонстровані риторичні навички (3 б.), взаємодія з аудиторією (2 б.), відповіді на питання (5 б.), доцільність запропонованого тексту (7 б.), фаховість обґрунтування (8 б.).

Модульний контроль 2

Підготуйте дослідницьку пропозицію з удосконалення опису складу архіву Бориса Грінченка.

Критерії оцінювання

Максимальна оцінка — 25 балів. Оцінюватимуться продемонстровані риторичні навички (3 б.), взаємодія з аудиторією (2 б.), відповіді на питання (5 б.), окреслення недоліків існуючого опису архіву (7 б.), оригінальність і фаховість запропонованого рішення (8 б.).

Модульний контроль 3

Підготуйте питання для інтерв'ю (7–10) з О. Миколайчуком-Низовцем щодо авторського задуму текстових змін у п'єсі «Зніміть з небес офіціанта, або Навіщо нам торішній сніг».

Критерії оцінювання

Максимальна оцінка — 25 балів. Оцінюватимуться відповідність питань заявленій темі (10 б.), володіння змістом п'єси (10 б.), фахове оперування термінологією (5 б.).

Модульний контроль 4

Презентуйте та захистіть свою самостійну роботу 1–4.

Критерії оцінювання

Максимальна оцінка — 25 балів. Оцінюватимуться продемонстровані риторичні навички (3 б.), взаємодія з аудиторією (2 б.), відповіді на питання (5 б.).

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до робочого навчального плану у формі заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою. Під час заліку засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється за результатами поточного контролю (поточного опитування, виконання самостійної роботи, робіт на семінарських заняттях) протягом семестру.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	100–90 балів	Відмінно – відмінний рівень знань / умінь / навичок в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82–89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань / умінь / навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75–81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань / умінь / навичок з незначною кількістю помилок
D	69–74 балів	Задовільно – посередній рівень знань / умінь / навичок із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60–68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань / умінь / навичок
FX	35–59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1–34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

Разом: 120 год.: практичні заняття – 8 год., лабораторні заняття – 24 год., самостійна робота – 80 год., модульний контроль – 8 год.

Модуль	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4	
Назва модуля	Репрезентація текстологічних реконструкцій		Склад архіву письменника			Борис Грінченко збірка «Землякам»	Текстологія епістолярного діалогу	
Кількість балів за модуль	74		74			74	74	
Теми практичних занять	Багатотомне зібрання творів: академізм, теоретичні засади		Архів письменника			Текстологічний аналіз збірки Б. Грінченка «Землякам»	Борис Грінченко — Марія Загірня	
Теми лабораторних занять	Текстологічні аспекти в науковому коментуванні	Специфіка відтворення варіантів тексту в науковому виданні	Архів письменника	Рукописні журнали дітям	Образ письменника і його рідних у документах	Текстологічний аналіз збірки Б. Грінченка «Землякам»	Борис Грінченко — Марія Загірня	Борис Грінченко — Іван Франко
Самостійна робота	Самостійна робота 1 (5 б.)		Самостійна робота 2 (5 б.)			Самостійна робота 3 (5 б.)	Самостійна робота 4 (5 б.)	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 б.)		Модульна контрольна робота 2 (25 б.)			Модульна контрольна робота 3 (25 б.)	Модульна контрольна робота 4 (25 б.)	
Підсумковий контроль	Залік							

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна:

1. Бурлака Г. Основні проблеми сучасної української текстології // Матеріали V Міжнародного Конгресу українців. Т. 1. Чернівці, 2003.
2. Гнатюк М. Текстологічні студії. Київ, 2011.
3. Серажим К. Текстологія: елементи тексту й апарат видання / За ред. В. Різуна. Київ : Ред.-вид. центр «Київський університет», 1998.
4. Сиваченко М. Текстологічні сюжети української літературної класики. Київ : Наукова думка, 2021.
5. Спадщина. Літературне джерелознавство. Текстологія: часопис. – К., 2004, 2006, 2007, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013.
6. Федорук О. Роман Куліша «Чорна рада»: історія тексту. Київ: Критика, 2019.

Додаткова:

- Аврахов Г. Леся Українка: проблеми текстології та історії друку (до давнадцятитомного видання творів, 1975–1979). Луцьк : Твердиня, 2007. 228 с.
- Гальченко С. Історія тексту. Джерелознавчі і текстологічні аспекти творчості П. Г. Тичини, В. М. Сосюри та Остапа Вишні. Київ : Наукова думка, 2014. 688 с.
- Гнатюк М. Текстологічні проблеми творчості Юрія Яновського: Теоретичний аспект: автореферат на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук. К., 2006.
- Єрмак В. Творча історія поезій у прозі Василя Стефаника. Київ : Наукова думка, 2016. 150 с.
- Єсипенко Д. Повісті Бориса Грінченка «Серед темної ночі» та «Під тихими вербами»: історія текстів і тексти в історії. Київ : Наукова думка, 2015. 160 с.
- Зубкова Н. Архів і бібліотека видатного діяча українського просвітництва Б. Д. Грінченка (з Фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського). Київ, 2008. 178 с.
- Маслянчук Т. Проза Володимира Винниченка: проблеми текстології. Київ : Видавничий дім «Стилос», 2008. 184 с.
- Мірошніченко Л. Леся Українка: Життя і тексти. Київ : Смолоскип, 2011. 264 с.
- Мірошніченко Л. Над рукописами Лесі Українки: Нариси психології творчості та текстології. К., 2001. 264 с.
- Неживий О. Життя у слові. Джерелознавча проблематика творчості Григора Тютюнника. К., 2014.
- Скупейко Л. Текстологічні засади академічного Повного зібрання торі Лесі Українки. *Постаті і тексти (з історії української літератури)*. Київ : Фенікс, 2007. С. 123–136.
- Федорук О. Перше видання Шевченкових «Гайдамаків»: Історія книжки. К., 2013.